

Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Beceri ve Teknoloji Kullanım Alışkanlık Düzeyleri

Communication Skill and Technology Use Habit Levels of Sport Sciences Faculty Students

Tuğba ÇETİN¹, Mehmet İMAMOĞLU²

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerini incelemektir. Araştırmanın örneklemini Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 395 öğrenci (261 erkek, 134 kadın) oluşturmaktadır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, İletişim Becerileri Ölçeği ve Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği kullanılarak toplanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ 'tir ve verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiklerden, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis ve Spearman korelasyon testlerinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri ölçek ortalama puanlarının üzerindedir. Cinsiyet değişkeni açısından İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler ve Etkili Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim alt boyutları ile İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanında kadınların lehine etki düzeyi küçük anlamlı bir farklılık olduğu ($p < 0,05$), iletişim ölçeğinin diğer alt boyutlarında ve Teknoloji Kullanım Alışkanlığı ölçeği puanlarında ise anlamlı bir farklılık olmadığı ($p > 0,05$) tespit edilmiştir. Lisans bölümü ve sınıf düzeyi değişkenleri açısından iletişim becerileri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). İletişim Becerileri Ölçeği ile alt boyutları arasında ve Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği ile alt boyutları arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Spor bilimleri fakültesi erkek öğrencilerinin iletişim becerileri kadın öğrencilere göre düşük olduğundan bu becerilerini geliştirmeye yönelik eğitimlere katılmaları teşvik edilmelidir. İletişim becerisine veya teknoloji kullanımına yönelik planlamalarda öğrencilerin lisans bölümü veya sınıf düzeyi değişkenlerini dikkate almaya ihtiyaç olmadığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Haberleşme, Spor, Sosyallik, Teknoloji.

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the communication skills and technology usage habit levels of the students at the faculty of sports sciences. The sample of the study consists of 395 students (261 males, 134 females) studying at Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Sports Sciences. The Personal Information Form, Communication Skills Scale, and Technology Usage Habit Scale were used to collect data. Statistical significance level was $p < 0.05$ and it was determined that the data did not show normal distribution. Descriptive statistics, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis and Spearman correlation tests were used to evaluate the data. The communication skills and technology usage habit levels of the sports science faculty students are above the scale average score. In terms of gender variable, there was a small significant difference in favor of women in the Communication Principles and Basic Skills and Effective Listening and Non-Verbal Communication sub-dimensions and the Communication Skills Scale total score ($p < 0.05$), in other sub-dimensions of the communication scale and in the Technology Usage Habit scale scores. It was determined that there was no significant difference ($p > 0.05$). There was no significant difference in Communication Skills and Technology Usage Habit levels in terms of undergraduate department and grade level variables ($p > 0.05$). A positive correlation was found between the Communication Skills Scale and its sub-dimensions, and between the Technology Usage Habits Scale and its sub-dimensions ($p < 0.05$). Since the communication skills of male students of faculty of sports sciences are lower than female students, they should be encouraged to attend trainings to improve these skills. It can be said that there is no need to consider the variables of undergraduate department or grade level of students in planning for communication skills or use of technology.

Keywords: Addiction, Communication, Sport, Sociability, Technology.

Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 27.12.2021 tarihli ve 2021/144 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır. Çalışma, birinci yazarın yüksek lisans tezine dayalı olup, ikinci yazarın danışmanlığında yürütülmüştür.

¹ Arş. Gör., Tuğba ÇETİN, Spor Bilimleri, Karabük Üniversitesi Hasan Doğan Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, tugbacetin@karabuk.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6117-8329

² Doç. Dr., Mehmet İMAMOĞLU, Spor Bilimleri, Sinop Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Bölümü, mehmet.imamoglu@outlook.com, ORCID: 0000-0001-9820-106X

İletişim / Corresponding Author: Tuğba ÇETİN
e-posta/e-mail: tugbacetin@karabuk.edu.tr

Geliş Tarihi / Received: 02.07.2023

Kabul Tarihi / Accepted: 19.09.2023

GİRİŞ

İletişim her ortamda kişilerin veya grupların karşılıklı gerçekleştirdikleri mesaj alışverişidir.¹ Farklı zaman ve mekanlarda meydana gelen duygu, düşünce ve fikirlerin semboller yoluyla alıp verme eylemidir.² Kendini ifade etmede en önemli ihtiyaç olarak vurgulanan iletişimin, iki insanın karşılıklı olarak duygularını, fikirlerini veya bilgilerini paylaşım anlaştığı bir süreç olduğundan bahsedilmektedir.³

Sağlıklı bir iletişimi meydana getiren süreçler Kaynak, Mesaj, Kanal, Alıcı ve Dönüt'tür. Kaynak elde ettiği bilgileri, düşünceleri algılayıp yorumlayarak ürettiği bilgileri semboller yolu ile aktaran kişi veya kişilerdir.¹ Mesaj sözlü kelimeler, yazılı kelimeler veya vücut dili gibi jestler ile duruşlar şeklinde olabilir. Kanal, iletişim sürecinde mesajı göndericiden alıcıya aktaran ortamdır ve en uygun ortamın sağlanması için alıcının ve kanalın özellikleri, mesajın niteliği gibi unsurlara dikkat edilmelidir.⁴ Alıcı, kaynağın mesajı gönderdiği hedeftir, alıcı kimi zaman kişi, kurum olabilmekle birlikte kimi zaman örgüt halinde olabilmektedir.⁵ Dönüt, mesajın içeriği ile bağlantılı olarak alıcının sunduğu yanıtı temsil eder.

İletişim çeşitleri sözlü, sözsüz, yazılı ve elektronik olarak ifade edilebilir. Sözlü iletişim, başka bireylerle bulunduğumuz ortamlarda etkili bir iletişim kurmamızı sağlayan bir araçtır. Sözlü iletişim becerileri dili etkili bir şekilde kullanma yetkinliğidir. Sözsüz iletişim, konuşma veya yazılı olmadan bireylerin mesaj alışverişinde bulunmasıdır. Buna göre bireylerin ne söylediğinden çok nasıl bir davranış sergiledikleri göz önünde bulundurulur.⁶ Yazılı iletişimin sözlü veya sözsüz iletişimin aksine karşı tarafa aktarılmak istenilen duygu ve düşüncelerin belge üzerinde gösterilmesidir. Teknolojinin hızlı yayılımı sayesinde insanların birbirine olan yakınlığı artmış olup iletişimde kolaylık ve olanaklar sağlanmıştır. Telefon, tablet, bilgisayar gibi hızla gelişen teknolojik araçlar farklı kültürlerden insanların haberleşmesini, etkili iletişim kurmalarını sağlamıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri, bireylerin dijital ortamda bilginin alınması, depolanması, değiştirilmesi ve bir başka kullanıcıya iletmesini sağlayan uygulamalar veya hizmetlerdir.⁷ Teknolojinin ilerlemesiyle oluşturulan çeşitli sosyal ağlar, birbirine uzak olan bireylerin görüşmesini, bunun yanında bilinmesi, öğrenilmesi gereken her şeye anında ulaşılmasını sağlamıştır ancak teknolojinin sınırsız, tutarsız kullanımı bireylerin teknoloji bağımlılığı riski altına girmelerine sebep olmuştur. Buna göre sınır tanımayan, kontrolsüzce kullanılan uygulamalar veya araçlar alışkanlıktan öte bağımlılık olarak da adlandırılabilir.⁸

Bağımlılık güçlü bir ilişkiye sahip olan, bireyin dünyasında fizyolojik, duygusal ya da psikolojik bakımdan herhangi bir nesneye, maddeye ya da canlıya yönelik olan haz ve bırakamama duygusudur.⁹ İnternet bağımlılığı aşırı internet kullanımı, kontrol edilemeyen internet kullanımı, amaç dışı kullanım, internetsiz geçirilen zamanlarda sinirlilik veya saldırganlık gibi davranış bozuklukları olarak tanımlanabilir.¹⁰ Sosyal medya bağımlısı olan kullanıcıların, sosyal medya kullanımlarında azaltma veya bırakma gibi girişimlerinde gerileme, fiziksel ve duygusal yönden sorunlar yaşama, sosyal medya kullanımını azaltma eğiliminde bulunamayınca kendi içerisinde ve çevresindeki ilişkilerinde sorunlar yaşayabilme ve yoksun kaldığında ise daha fazla kullanma isteğiyle tekrar başa sarma gibi psikolojik yan etkilerinden söz edilmektedir.¹¹ Akıllı telefon bağımlılığına sahip olma belirtileri arasında ortak ve yaygın olarak en temel göstergelerin dikkat ve kontrolsüzce kullanım olduğu belirtilmiştir.¹²

Kişilerin teknolojiye bağımlılıkları sonucunda yaşadıkları iletişim kopukluğunu, fiziksel ve psikolojik sıkıntılarını engellemek açısından çeşitli sosyal faaliyetler göz önünde bulundurulmaktadır, bu faaliyetlerin başında ise spor yer almaktadır.¹³ Beden eğitimi ve spor bireylerin beden ve akıl yetilerini kullanarak, mutlu ve sağlıklı bir yaşam

sürecekleri alışkanlıkların kazanması yönündeki amaçları kapsamaktadır.

Üniversitede eğitim gören öğrencilerin sağlık seviyeleri, çevre ile etkileşimlerine ve sosyal davranışlarına dayandırılmaktadır.¹⁴ Bireylerin sosyalleşip etkili bir iletişim kurmaları ve aynı zamanda teknolojik araçlardan yararlanmaları için teknolojinin nasıl, ne için, ne kadar sıklıkla kullanılıp kullanılmaması gerektiği önemle aşılmalı, bireylerin kendileriyle ve akranlarıyla birlikte verimli vakit geçirebilecekleri faaliyetlere zemin hazırlanmalıdır.¹⁵ Bu durumda spor faaliyetlerinin bireylerin teknoloji kullanım bağımlılığında uzaklaşabilecekleri, kendilerine vakit ayırıp serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri, aynı zamanda iletişim becerilerine fayda sağlayabilecekleri etkinlikler olabileceği düşünülmektedir.

Gelecekte fiziksel aktivite ve spor faaliyetlerine yön verecek olan Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri ve

teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin belirlenmesi bu bağlamda önemlidir. Araştırmada Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin incelenmesi ve iletişim beceri düzeyleri ile teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Araştırmanın amacına yönelik kurulan yokluk hipotezleri aşağıdaki gibidir;

H₀₁: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinde cinsiyete göre fark yoktur.

H₀₂: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinde lisans bölümüne göre fark yoktur.

H₀₃: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinde sınıf düzeyine göre fark yoktur.

H₀₄: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri arasında ilişki yoktur.

MATERYAL VE METOT

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ve ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki değişimleri inceleyen ve meydana gelen değişimlerin sebebini saptayan bir modeldir.¹⁶

Evren-Örneklem

Araştırmanın evrenini; 2021-2022 eğitim-öğretim yılı spor bilimleri fakültelerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada kolayda örnekleme tekniği kullanılmıştır ve 395 öğrenci (261 erkek, 134 kadın) araştırmaya katılmıştır. Araştırmada yer alan öğrencilerin tanımlayıcı değerleri Tablo 1’de verilmektedir.

Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin tanımlayıcı bilgilerine yönelik soruların yer aldığı “Kişisel Bilgi Formu”, iletişim beceri düzeylerini

belirlemek için “İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ)” ve teknoloji kullanım alışkanlıklarına yönelik değerlendirmeler için “Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği (TKAÖ)” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgiler Formu

Katılımcıların yaş, cinsiyet, bölüm ve sınıf düzeylerini belirlemeye yönelik hazırlanan sorulardan oluşmaktadır.

İletişim Becerileri Ölçeği

Korkut Owen ve Bugay’ın (2014), geliştirdiği “İletişim Becerileri Ölçeği” (İBÖ) kullanılmıştır.¹⁷ Ölçek toplam 25 maddeden oluşup 5’li likert tipindedir. Ölçek dört faktörlü yapıdadır. Bu faktörler sırasıyla; İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB), Kendini İfade Etme (KİE), Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ) ve İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ) şeklindedir. Bu araştırmada iç tutarlılık katsayıları ölçek genelinde 0,88 alt boyutlarında ise sırasıyla İİTB’de 0,762, KİE’de 0,685, EDSOİ’de 0,753 ve İKİ’de 0,650 olarak tespit edilmiştir.

Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği

Araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin teknoloji kullanımı alışkanlık düzeylerini belirlemek amacıyla Küçükvardar (2020) tarafından geliştirilen “Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği (TKAÖ)” kullanılmıştır.¹⁸ Ölçek toplam 32 ifadeden oluşmaktadır 5’li likert tipindedir. Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği altı faktörlü bir yapıya sahiptir, bunlar; Kullanım ve Zaman (KZ), Teknolojik İstila (Tİ), Teknolojiyi Benimseme (TB), Teknolojik Saplantı (TS), İletişim Sarmalı (İS) ve Ruhsal ve Zihinsel Değişkenler (RZD) olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada iç geçerlilik $\alpha=0,92$ ’dir.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasına üniversite/fakülte izni ile katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınarak başlanmıştır. Anket formları yüz yüze uygulanmıştır. Salgın sürecinde temasın en aza indirilmesi esasına dayalı ve alınan önlemlere uygun olarak formların doldurulması sağlanmıştır. Anketlerin doldurulması sürecinden sonra elde edilen verilerin değerlendirme sürecine geçilmiştir.

Verilerin Analizi

İstatistikte IBM SPSS 21.0’dan yararlanılmıştır, $p<0,05$ olarak ele alınmıştır,

Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların tanımlayıcı bilgileri frekans ve yüzde (%) olarak gösterilmiştir. Mann Whitney U ile Kruskal Wallis testi kullanılmıştır. Ölçek ve alt boyutların birbirleri ile ilişkisi incelenirken Spearman Korelasyon Testi kullanılmıştır.

Araştırma Yayın Etiği

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Etik Değerlendirmeyi Yapan Kurul Adı: Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Etik Değerlendirme Kararının Tarihi: 27.12.2021

Etik Değerlendirme Belgesi Sayı Numarası: 2021/144

Teşekkür ve Açıklamalar

Çalışmamıza katkı sağlayan tüm öğrencilere teşekkür ederiz. Çalışma, birinci yazarın yüksek lisans tezine dayalı olup, ikinci yazarın danışmanlığında yürütülmüştür.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Tablo 1. Çalışmadaki öğrencilerin tanımlayıcı değerleri

	Frekans		Yaş (yıl)	
	n	n%	Ort.	SS
Cinsiyet				
Erkek	261	66,1	21,52	3,32
Kadın	134	33,9	20,75	2,19
Bölüm				
Antrenörlük	89	22,5	21,36	4,29
Beden Eğitimi ve Spor	113	28,6	21,21	2,68
Rekreasyon	92	23,3	21,73	2,97
Spor Yöneticiliği	101	25,6	20,80	1,69
Sınıf				
Birinci Sınıf	95	24,1	19,91	2,35
İkinci Sınıf	93	23,5	20,57	2,36
Üçüncü Sınıf	111	28,1	21,50	1,99
Dördüncü Sınıf	96	24,3	23,00	4,07

Not: Ort.: Ortalama, SS: Standart Sapma

Araştırmada yer alan öğrencilerin tanımlayıcı değerleri Tablo 1’de verilmektedir.

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, bölüm ve sınıf değişkenlerine göre sayı ve yaş ortalaması değerleri sırasıyla cinsiyete göre 261(%66,1)’i erkek (M=21,52 SD=3,32) ve 134(%33,9)’u kadın (M=20,75 SD=2,19), bölüme göre 89(%22,5)’u antrenörlük eğitimi (M=21,36 SD=4,29), 113(%28,6)’ü beden eğitimi ve spor (M=21,21 SD=2,68), 92(%23,2)’si rekreasyon (M=21,73 SD=2,97), 101(%25,6)’i spor yöneticiliği (M=20,80 SD=1,69), sınıfa göre 95(%24,1)’i birinci sınıf (M=19,91 SD=2,35),

93(%23,5)'ü ikinci sınıf (M=20,57 SD=2,36),
111(%28,1)'i üçüncü sınıf (M=21,50

SD=1,99), 96(%24,3)'sı dördüncü sınıf
(M=23,00 SD=4,07)'dir.

Tablo 2. Çalışmadaki öğrencilerin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin tanımlayıcı değerleri

Ölçekler (N=395)	Min.	Max.	Ort.	SS
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	19,00	50,00	40,99	5,05
Kendini İfade Etme (KİE)	7,00	20,00	16,13	2,58
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	8,00	30,00	24,27	3,36
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	7,00	25,00	19,28	3,11
İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ)	41,00	125,00	100,69	11,65
Kullanım ve Zaman (KZ)	12,00	45,00	31,37	6,26
Teknolojik İstila (Tİ)	6,00	30,00	18,17	5,12
Teknolojiyi Benimseme (TB)	4,00	20,00	12,91	3,43
Teknolojik Saplantı (TS)	4,00	20,00	14,16	3,11
İletişim Sarmalı (İS)	4,00	20,00	13,09	3,23
Ruhsal ve Zihinsel Değişkenler (RZD)	5,00	25,00	13,90	4,81
Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği (TKAÖ)	46,00	158,00	103,63	20,97

Not: Min.: Minimum, Max.: Maksimum, Ort.: Ortalama, SS: Standart Sapma.

Tablo 2 incelendiğinde çalışmaya katılan spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri ortalamasının üzerindedir.

Araştırmada yer alan öğrencilerin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Cinsiyete göre iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin karşılaştırılması

Ölçekler (N=395)	Erkek (n=261)	Kadın (n=134)	U	Z	p	r
İİTB	187,15	219,13	14 655,500	-2,641	,008*	-0,13
KİE	192,86	208,01	16 146,000	-1,258	,209	-
EDSOİ	186,84	219,74	14 573,500	-2,724	,006*	-0,13
İKİ	195,90	202,09	16 939,000	-,513	,608	-
İBÖ	188,10	217,28	14 903,000	-2,406	,016*	-0,12
KZ	196,83	200,28	17 181,500	-,285	,776	-
Tİ	204,41	185,52	15 815,000	-1,559	,119	-
TB	200,33	193,46	16 879,000	-,568	,570	-
TS	196,21	201,49	17 020,000	-,437	,662	-
İS	198,91	196,23	17 249,500	-,222	,824	-
RZD	206,01	182,40	15 396,000	-1,951	,051	-
TKAÖ	201,58	191,03	16 553,500	-,869	,385	-

Not: Tabloda sıra ortalaması değerleri verilmektedir. İİTB=İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler, KİE=Kendini İfade Etme, EDSOİ=Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim, İKİ=İletişim Kurmaya İsteklilik, İBÖ=İletişim Becerileri Ölçeği, KZ=Kullanım ve Zaman, Tİ=Teknolojik İstila, TB=Teknolojiyi Benimseme, TS=Teknolojik Saplantı, İS=İletişim Sarmalı, RZD=Ruhsal ve Zihinsel Değişkenler, TKAÖ=Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği. * p<,05

Cinsiyet değişkeni açısından İletişim Becerileri incelendiğinde İİTB ve EDSOİ alt boyutları ile İBO toplam puanında kadınların lehine etki düzeyi küçük anlamlı bir farklılık

olduğu, diğer alt boyutlarda ise herhangi bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından Teknoloji Kullanım Alışkanlığı incelendiğinde KZ, Tİ, TB, TS, İS

ve TKAÖ puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmada yer alan öğrencilerin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık

düzeylerinin lisans bölümü ve sınıf düzeyine göre karşılaştırılmasına Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4. Lisans bölümü ve sınıf düzeyine göre iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin karşılaştırılması

Ölçekler (N=395)	Antrenörlük Eğitimi (n=89)	Beden Eğitimi ve Spor (n=113)	Rekreasyon (n=92)	Spor Yöneticiliği (n=101)	χ^2	p
İİTB	191,76	206,99	188,54	202,05	1,733	,630
KİE	202,56	208,54	186,43	192,73	2,298	,513
EDSOİ	200,65	200,82	178,53	210,24	3,988	,263
İKİ	207,61	194,08	190,43	200,81	1,243	,743
İBÖ	201,06	203,49	182,10	203,65	2,359	,501
KZ	186,79	198,42	200,54	205,10	1,300	,729
Tİ	198,33	185,15	204,73	205,96	2,252	,522
TB	189,26	199,86	197,70	203,90	,828	,843
TS	201,86	193,34	198,84	199,04	,307	,959
İS	189,01	198,50	197,79	205,55	1,006	,800
RZD	191,57	196,15	190,29	212,76	2,430	,488
TKAÖ	192,69	194,64	197,38	207,01	,923	,820
Ölçekler (N=395)	1. sınıf (n=95)	2. sınıf (n=93)	3. sınıf (n=111)	4. sınıf (n=96)	χ^2	p
İİTB	209,15	201,74	203,05	177,51	4,333	,228
KİE	184,22	183,72	214,93	205,90	5,827	,120
EDSOİ	209,25	190,58	202,48	188,88	2,118	,548
İKİ	193,53	191,15	203,42	202,80	,911	,823
İBÖ	201,71	190,66	208,53	189,26	1,993	,574
KZ	187,93	211,39	199,16	193,66	2,174	,537
Tİ	206,02	203,99	186,43	197,64	1,873	,599
TB	201,90	207,28	185,67	199,41	2,051	,562
TS	200,36	197,79	187,62	207,86	1,693	,639
İS	203,88	208,76	182,32	199,89	3,230	,357
RZD	214,23	198,08	186,14	195,58	3,173	,366
TKAÖ	201,87	205,47	187,82	198,70	1,393	,707

Not: Tabloda sıra ortalaması değerleri verilmektedir. İİTB=İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler, KİE=Kendini İfade Etme, EDSOİ=Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim, İKİ=İletişim Kurmaya İsteklilik, İBÖ=İletişim Becerileri Ölçeği, KZ=Kullanım ve Zaman, Tİ=Teknolojik İstila, TB=Teknolojiyi Benimseme, TS=Teknolojik Saplantı, İS=İletişim Sarmalı, RZD=Ruhsal ve Zihinsel Değişkenler, TKAÖ=Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği

Lisans bölümü ve sınıf düzeyi değişkeni açısından İletişim Becerileri incelendiğinde İİTB, KİE, EDSOİ, İKİ ve İBÖ puanlarında farklılık tespit edilmemiştir. Lisans bölümü ve sınıf düzeyi değişkeni açısından Teknoloji Kullanım Alışkanlığı incelendiğinde KZ, Tİ,

TB, TS, İS ve TKAÖ puanlarında farklılık bulunmamıştır.

Araştırmada yer alan öğrencilerin İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri alt boyut ve ölçek toplam puanlarının ilişkisi Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri alt boyut ve ölçek toplam puanlarının ilişkisi

Ölçekler (N=395)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.İİTB	1,000	,471** ,000	,649** ,000	,444** ,000	,844** ,000	,152** ,002	-,022 ,658	,026 ,603	,144** ,004	,006 ,904	-,119* ,018	,027 ,597
2.KİE		1,000	,573** ,000	,551** ,000	,755** ,000	,057 ,259	-,059 ,242	,002 ,973	,050 ,326	-,034 ,494	-,121* ,017	-,019 ,708
3.EDSOİ			1,000	,489** ,000	,836** ,000	,134** ,008	-,015 ,771	,027 ,597	,154** ,002	,001 ,984	-,111* ,028	,034 ,503
4.İKİ				1,000	,732** ,000	,036 ,479	,014 ,787	,010 ,846	,031 ,541	-,016 ,756	-,109* ,030	-,009 ,860
5.İBÖ					1,000	,112* ,026	-,035 ,491	,013 ,794	,128* ,011	-,020 ,685	-,154** ,002	,001 ,978
6.KZ						1,000	,675** ,000	,635** ,000	,565** ,000	,555** ,000	,442** ,000	,841** ,000
7.Tİ							1,000	,711** ,000	,455** ,000	,597** ,000	,607** ,000	,868** ,000
8.TB								1,000	,512** ,000	,591** ,000	,521** ,000	,818** ,000
9.TS									1,000	,511** ,000	,344** ,000	,660** ,000
10.İS										1,000	,618** ,000	,787** ,000
11.RZD											1,000	,739** ,000
12.TKAÖ												1,000

Not: Tabloda sıra ortalaması değerleri verilmektedir. İİTB=İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler, KİE=Kendini İfade Etme, EDSOİ=Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim, İKİ=İletişim Kurmaya İsteklilik, İBÖ=İletişim Becerileri Ölçeği, KZ=Kullanım ve Zaman, Tİ=Teknolojik İstila, TB=Teknolojiyi Benimseme, TS=Teknolojik Saplantı, İS=İletişim Sarmalı, RZD=Ruhsal ve Zihinsel Değişkenler, TKAÖ=Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği. ** p<.01
* p<.05

Spor bilimleri öğrencilerinin iletişim becerileri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucu İBÖ ve alt boyutları arasında pozitif yönlü bir ilişki, TKAÖ ve alt boyutları arasında ise yine pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Bunların yanında İİTB, EDSOİ, İBÖ alt boyutlar ile KZ, TS alt boyutlar arasında pozitif yönde, RZD arasında ise negatif yönde anlamlı ilişki görülmüştür. KİE ve İKİ alt boyutları ile RZD alt boyutu arasında negatif yönlü istatistikî ilişki belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin iletişim becerileri ölçeği toplam puanları ölçek ortalama puanından daha yüksek olduğu ve bu nedenle iletişim beceri düzeylerinin

ortalamanın üzerinde olduğu Tablo 2'deki verilerden anlaşılmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören 370 son sınıf üniversite öğrencisinin iletişim beceri puanlarının ortalama değerinin üstünde olduğunu tespit edilmiştir.¹⁹ Gümüşhane ve Muğla Sıtkı Koçman üniversitelerindeki spor bilimleri öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin yüksek olduğunu belirtilmiştir.²⁰ Nitekim çalışmanın bulgularına benzer şekilde üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmada, öğrencilerin iletişim beceri düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.²¹

Araştırmaya katılan öğrencilerin teknoloji kullanım alışkanlığı ölçeği toplam puanları ölçek ortalama puanından yüksek olduğu ve

bu nedenle teknoloji kullanım alışkanlığı düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu Tablo 2'deki verilerden anlaşılmaktadır. Literatür incelendiğinde sporcuların oyun bağımlılığı düzeylerinin düşük, e-sporcuların oyun bağımlılığı düzeylerinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur.²² Fiziksel aktivite içerisinde bulunmanın bireyleri fiziksel, ruhsal yönden iyileşme ve gelişme kazandırdığı bilinmektedir. Bununla birlikte spor yapmanın sporcuları ve fiziksel aktiviteye katılan bireylerin teknoloji bağımlılığından uzak kalmalarına yardımcı olduğu söylenebilir. Uzun süreli yapılan fiziksel aktiviteler bireylerin internet bağımlılığı düzeylerini azaltmaktadır.²³ Teknolojinin günden güne gelişmesi ve hayatımızın ayrılmaz bir parçası olması iletişim dahil insan yaşamında kolaylıklar sağlamıştır. Sosyal ağların kullanılması yaygınlaşmıştır ve bu durum iletişime fayda sağlamıştır fakat kullanım ve zamanın artmasıyla bağımlılık riski de doğurmuştur. Bir çalışmada internet kullanım süresinin artmasıyla internet bağımlılığı riskinin de arttığını belirtilmiştir.²⁴ Bu bulgulara dayanılarak bireylerin teknolojiyi günden güne benimsediklerini, teknolojiye ayırdıkları zamanı her geçen gün arttırdıklarını bunların sonucunda ise teknoloji kullanım alışkanlığının görülmeye başladığını söyleyebiliriz.

“H₀₁: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinde cinsiyete göre fark yoktur.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Cinsiyet değişkeni açısından İBÖ incelendiğinde erkeklerin ve kadınların; İİTB, EDSOI ve İBÖ puan sıra ortalamaları arasında etki düzeyi küçük, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görüldüğü (p<,05) fakat KİE ve İKİ puan sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p>,05) Tablo 3'teki verilerden anlaşılmaktadır. Kadınların iletişim becerilerinin erkeklere oranla etki düzeyi küçük de olsa daha iyi olduğu görülmektedir. Spor bilimleri fakültelerinde okuyan 1731 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen bir çalışmada, cinsiyet değişkeninin EDSOI'de kadınlar lehine anlamlı farklılık görüldüğünü,

diğerlerinde ise istatistiksel olarak herhangi farklılık görülmediğini belirlemiştir.²⁵ Başka bir çalışmada spor yöneticisi adaylarında cinsiyete göre İİTB, KİE, EDSOI ve İKİ alt boyutlarında farklılık tespit edilmemiş fakat ölçek genelinde kadın yönetici adaylarının erkek yönetici adaylarına göre ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlemiştir.¹⁹ Bu sonuçlar, çalışmamızdaki iletişim becerileri alt boyutlarından İİTB ve EDSOI alt boyutları dışında diğer alt boyutlar ile benzerlik taşıdığı gibi kadınların lehine olan puan ortalamaları açısından da yakın sonuçlar göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilen bir çalışmada, kadın öğrencilerin iletişim becerileri öğrenme tutumlarının erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.²⁶

Cinsiyet değişkeni açısından TKAÖ incelendiğinde erkeklerin ve kadınların; KZ, Tİ, TB, TS İS ve TKAÖ puan sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p>,05) Tablo 3'teki verilerden anlaşılmaktadır. Katılımcı cinsiyetlerinin Teknoloji Kullanım Alışkanlıklarına etki etmediği söylenebilir. İstanbul'da öğrenim gören 620 üniversite öğrencisinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin incelendiği çalışmada, cinsiyete göre katılımcıların bağımlılık düzeyleri arasında anlamlı fark görülmemiştir.²⁷ Bir çalışmada üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.²⁸ Teknoloji kullanımının bağımlılık düzeyinde ele alındığı ve cinsiyetin bağımlılık düzeyini etkilediğini ifade eden araştırmalar da mevcuttur. Farklı illerde bulunan 509 spor bilimleri öğrencisinde dijital oyun bağımlılığın erkekler lehine anlamlı bir fark gösterdiğini tespit edilmiştir.²⁹ Üniversite öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada, cinsiyet değişkenine göre erkekler lehine oyun bağımlılık düzeylerinde anlamlı fark olduğu bulunmuştur.³⁰ Erkeklerin teknoloji bağımlılıklarında kadınlara oranla daha yüksek düzeyde bağımlılık göstermesinin birçok nedeni olabilir. Erkeklerin kadınlara oranla dijital oyunlardan

daha fazla bahsettikleri, dijital oyun karakterlerinin erkeklerin ilgisini çekecek şekilde tasarlanması veya aksiyon içerikli erkeklere hitap eden oyunların geliştirilmesi nedenler arasında sayılabilir. Bizim çalışmamızda teknoloji kullanım alışkanlığı incelenmiştir ve cinsiyete göre herhangi bir farklılık tespit edilmemiştir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin teknoloji kullanım düzeyleri yüksek bağımlılık içermediğinden cinsiyete göre herhangi bir farklılık görülmemesi beklenen bir sonuç olarak düşünülebilir.

“H₀₂: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinde lisans bölümüne göre fark yoktur.” hipotezi kabul edilmiştir.

“H₀₃: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinde sınıf düzeyine göre fark yoktur.” hipotezi kabul edilmiştir.

Lisans bölümü ve sınıf düzeyi değişkeni açısından İBÖ incelendiğinde İİTB, KİE, EDSOI, İKİ ve İBÖ puan sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p>,05) Tablo 4’teki verilerden anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, yapılan araştırmada katılımcıların öğrenim gördükleri bölümün ve sınıfın iletişim beceri düzeylerine etki etmediği söylenebilir. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlar ile karşılaşılmaktadır. Literatür incelendiğinde spor bilimleri öğrencilerinin iletişim becerileri algı düzeylerinde bölüme göre farklılaşma olmadığını tespit etmiştir.³¹ BESYO öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri bölüme göre anlamlı farklılık içermemektedir.^{32, 33} Bu bulgulara dayanarak, her ne kadar farklı bölüm olsa da, spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin genel itibarıyla ortak derslere sahip olmaları ve aynı fakültede öğrenim görmeleri, neden bölümler arası bir farklılık olmayışını açıklar niteliktedir.

Spor eğitimi alanında öğrenim gören öğrencilerle gerçekleştirilen çalışmada, katılımcıların sınıf farklılıkları açısından iletişim becerilerinde istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.³⁴ Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin iletişim becerilerine etki etmediği

söylenebilir. Sınıf düzeyinin birinci sınıflar lehine iletişim becerilerinde anlamlı farklılık gösterdiği çalışmalar da mevcuttur.³⁵ Birinci sınıflar lehine bulunan sonuçlar öğrencilerin yeni bir ortama yani üniversiteye girmesiyle beraber birbirleri arasındaki iletişimin kurulması adına güçlü olduğu söylenebilir. Çalışmamızda herhangi bir farklılık olmaması ise spor bilimleri fakültelerinin sporcuları seçmesinden dolayı zaten daha önce takımlardan ya da müsabakalardan dolayı iletişim halinde olan bireyler olduklarından kaynaklanabilir.

Lisans bölümü ve sınıf düzeyi değişkeni açısından TKAÖ incelendiğinde KZ, Tİ, TB, TS, İS ve TKAÖ puan sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı (p>,05) Tablo 4’teki verilerden anlaşılmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde, spor bilimleri öğrencilerinde bölüm değişkenine göre teknoloji bağımlılığı puanlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.³⁶ BESYO öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmada, antrenörlük, öğretmenlik ve spor yöneticiliği bölümleri arasında yapılan karşılaştırmada öğrencilerin dijital oyun bağımlılığı alt boyut ortalamalarında anlamlı farklılık bulunmamıştır.²⁹

Araştırmada katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin teknoloji kullanım alışkanlık düzeyine etki etmediği söylenebilir. Spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören 373 öğrenciyle gerçekleştirilen çalışmada sınıf değişkeni açısından teknoloji kullanım düzeylerinde farklılık bulunmamıştır.³⁷ Benzer şekilde BESYO öğrencilerinde sınıf düzeyine göre dijital oyun bağımlılık düzeylerinde farklılık bulunmamıştır.²⁹ Sınıf düzeyinin teknoloji kullanım alışkanlık düzeyini etkilemediğini belirten benzer örneklem gruplarıyla yürütülen çalışmalarda görülmektedir.

“H₀₄: İletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri arasında ilişki yoktur.” hipotezi reddedilmiştir.

Korelasyon analizine göre İBÖ ile alt boyutları ve aynı şekilde TKAÖ ile alt boyutları arasında istatistiksel açıdan pozitif

anlamli ilişki olduğu Tablo 6'daki verilerden anlaşılmaktadır. Farklı üniversitelerde rekreasyon bölümünde okuyan 909 öğrenciyle gerçekleştirilen çalışmada katılımcıların İBÖ alt boyutları arasında pozitif yönlü istatistiki açıdan anlamli ilişki tespit edilmiştir.³⁸ Bunlara ek olarak İİTB, EDSOİ, İBÖ alt boyutları ile KZ, TS alt boyutları arasında istatistiki olarak pozitif yönlü anlamli ilişki, RZD arasında ise negatif yönlü anlamli ilişki bulunmuştur. İletişim yalnızca yüz yüze, sözlü bir şekilde değil, aynı zamanda çeşitli elektronik cihazlar yardımıyla da gerçekleşen, hatta bireyin iletişim becerisini de geliştirmesine yardımcı olan bir süreçtir. Fakat iletişimin sağlanması ve gelişmesinin yanında kullanılan bu iletişim türünün etkisi altına girmek ve daha fazla vakit harcayarak kullanım ve zamanda artış görülmesinin de mümkün olduğu söylenebilir. Ayrıca KİE ve

İKİ alt boyutları ile RZD alt boyutu arasında istatistiki olarak negatif yönlü anlamli ilişki bulunmuştur.

Bu sonuca göre Kendini İfade Etme ve İletişim Kurmaya İsteklilik arttıkça meydana gelen Ruhsal ve Zihinsel Değişkenlerde azalış olduğu tespit edilmiş olup, teknolojiye olan alışkanlığın, yoksunluk arayışının veya teknoloji yoluyla elde edilen mutluluktan uzaklaşma söz konusu olduğu söylenebilir.

Literatür incelendiğinde 252 öğretmen ile gerçekleştirilen çalışma sonuçlarına göre katılımcıların akıllı telefon bağımlılığı arttıkça, iletişim beceri düzeylerinde azalma tespit edilmiştir.³⁹ Çalışmamızın sonucunda iletişim becerileri ve teknoloji kullanım alışkanlığı alt boyutları arasında hem negatif yönde hem de pozitif yönde anlamli ilişkiler olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri ortalamanın üzerinde olduğu saptanmıştır.

Cinsiyet değişkeni açısından İletişim Becerileri incelendiğinde kadınların lehine etki düzeyi küçük, anlamli bir farklılık olduğu bulunmuştur. Ancak cinsiyet değişkenine göre Teknoloji Kullanım Alışkanlığı incelendiğinde ise kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamli bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Lisans bölümü ve sınıf düzeyleri açısından öğrencilerin İletişim Becerileri ve Teknoloji Kullanım Alışkanlığı arasında anlamli bir farklılık gözlemlenmemiştir.

Spor bilimleri öğrencilerinin iletişim becerileri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucu İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ) ve alt boyutları arasında pozitif yönde bir ilişki, Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği (TKAÖ) ve alt boyutları arasında ise yine pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

İletişim; toplumu var eder ve hayatın her anında insanın tüm yönleriyle gelişmesini sağlar. Günümüzde teknolojinin ileri düzeyde

gelişim göstermesi iletişim türlerinin çeşitlenmesini mümkün kılmıştır.

Kültürlerarası anlaşmayı, paylaşmayı, duygu ve fikir alışverişini kolaylaştırmıştır. Teknolojinin bireyler tarafından amacı dışında kullanılması olumsuzluklara yol açabilmektedir. Teknoloji kullanım alışkanlığının aşırı kullanıma bağı olarak bağımlılık düzeyine ulaştığı görülebilmektedir. İletişim becerilerinde iyileşmenin sağlanması ve teknoloji kullanımında bağımlılığın önüne geçilebilmesi için bireylerin sportif aktivitelere yönlendirilmesi gerekliliği kabul görmüştür. Bireyler spor aracılığıyla iletişim becerilerini güçlendirebilir ve zamanlarını sportif aktivitelerde harcayarak bağımlılık düzeyinde teknoloji kullanımları önenebilir. Gelecekte spor faaliyetlerine yön verecek olanlar spor bilimleri fakültesi öğrencileridir. Öğretmen, antrenör ve yönetici olarak sporun her alanında yer alacaklarından aynı zamanda serbest zaman faaliyetlerine yönelik yapılacak çalışmalarda da öncü olacaklarından özellikle bu grubun iletişim becerileri ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin belirlenmesi ve bu temel üzerine bundan sonraki çalışmaların yürütülmesi önemlidir.

Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerinin ortalamasının üzerinde çıkmasının nedenleri araştırılabilir ve bu alanda öğrenim gören öğrenciler bilgilendirilebilir. Spor bilimleri fakültesi müfredatlarında iletişim ve teknoloji içerikli derslere yer verilebilir. İletişim beceri

ve teknoloji kullanım alışkanlık düzeylerine sportif faaliyetlerin etkisi deneysel bir çalışma ile belirlenebilir. İletişim becerilerini iyileştiren ve teknoloji bağımlılığının önüne geçmeyi hedefleyen sportif faaliyetler tasarlanabilir ve uygulamadaki etkililiği sınanabilir.

KAYNAKLAR

1. Cemalcılar, İ. (1988). "Pazarlama: Kavramlar ve İlkeler". İstanbul: Beta Yayınevi.
2. Zilloğlu, M. (2007). "İletişim Nedir?". İstanbul: Cem Yayınevi.
3. Üstün, B. (2005). "Çünkü İletişim Çok Şeyi Değiştirir". Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 8 (2), 88- 94.
4. Bolat, S. (1996) "Eğitim Öğretimde İletişim: Hacettepe Eğitim Fakültesi Uygulaması". Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 12 (12), 75-78.
5. Küçük, M. Eriş, U. Oğuz, T. Dal, A. Aydın, C.H. ve Orhon, N. (2012). "İletişim Bilgisi". Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
6. Dökmen, Ü. (2004). "İletişim Çatışmaları ve Empati". İstanbul: Sistem Yayıncılık.
7. Sümer, M. (2022). Spor Eğitimcilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojileri Becerileri ile E-öğrenme Tutumlarının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
8. Harris, P, Nagy, S. and Vardaxis, N. (2014). "Mosby's Dictionary of Medicine, Nursing and Healty Professions- Australian & New Zealand Edition". Elsevier Healty Sciences.
9. Gökalp, N. (2017). "Bağımlılığa Felsefi Bir Bakış". Bağımlılık Dergisi, 18 (2), 59-64.
10. Young, K.S. (1998). "Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder". CyberPsychology & Behavior, 1 (3), 237-244. <https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.237>
11. Griffiths, M.D. (2013). "Social Networking Addiction: Emerging Themes and Issues". Journal of Addiction Research & Therapy, 4 (5), 1-3.
12. Lane, W. and Manner, C. (2011). "The Impact of Personality Traits on Smartphone Ownership and Use". International Journal of Business and Social Science, 2 (17), 24-28.
13. Gündüzalp, C. ve Yıldız, E.P. (2020). "Spor Yapan Bireylerin Teknoloji Bağımlılık Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi". Ekev Akademi Dergisi, 0 (82), 23-44.
14. Alexander, B. and Vladislav, B. (2015). "Structure and Content of the Educational Technology of Managing Students' Healthy Lifestyle". Journal of Physical Education and Sport, 15 (3), 362.
15. Dinç, M. (2015). "Teknoloji Bağımlılığı ve Gençlik". Gençlik Araştırmaları Dergisi, 3 (3), 31-65.
16. Karasar, N. (2011). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri". Ankara: Nobel Yayınları.
17. Korkut Owen, F. ve Bugay, A. (2014). "İletişim Becerileri Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10 (2), 51-64.
18. Küçükvardar, M. (2020). "Teknoloji Kullanım Alışkanlığı Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları". Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 21 (46), 40-56.
19. Altınışık, Ü. (2019). Spor Yöneticisi Adaylarının Çatışma Yönetimi Stilleri ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.
20. Terzi, M.G. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İletişim Becerilerinin İncelenmesi: Gümüşhane Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
21. Sabbah, S, Hallabieh, F. and Hussein, O. (2020). "Communication Skills Among Undergraduate Students at Al-Quds University". World Journal of Education, 10 (6), 136-142.
22. Can, H.C. ve Tekkurşun Demir, G. (2020). "Sporcuların ve E-spor Oyuncularının Dijital Oyun Bağımlılığı ve Dijital Oyun Bağımlılığına İlişkin Farkındalık Düzeyleri". Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 5 (4), 364-384. <https://doi.org/10.31680/gaunjs.770600>
23. Zhang, W. and Xu, R. (2022). "Effect of Exercise Intervention on Internet Addiction and Autonomic Nervous Function in College Students". BioMed Research International, 2022. <https://doi.org/10.1155/2022/5935353>
24. Gligor, S. and Petracovski, S. (2016). "Internet Addiction Among Physical Education and Sport Faculty Students From Timisoara". In: A. ZAMOSTEANU (Ed.). Theoretical and Applied in Psychology SICAP23, 87. Bologna: Medimond Publishing Company.
25. Özavci, R. (2018). Farklı Rekreatif Etkinlikleri Tercih Eden Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
26. Cleland, J. Foster, K. and Moffat, M. (2005). "Undergraduate Students' Attitudes to Communication Skills Jearning Differ Depending on Year of Study and gender". Medical Teacher, 27 (3), 246-251. <https://doi.org/10.1080/01421590400029541>
27. Kuyucu, M. (2017). "Gençlerde Akıllı Telefon Kullanımı ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Sorunsalı: Akıllı Telefon (kolik) Üniversite Gençliği". Global Media Journal TR Edition, 7 (14), 328-359.
28. Aktan, E. (2018). "Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Göre İncelenmesi". Erciyes İletişim Dergisi, 5 (4), 405-421.
29. Arkan, G. ve Öztürk, A. (2020). "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılığı Düzeylerinin İncelenmesi (Güneydoğu Anadolu Örneği)". Spor Eğitim Dergisi, 4 (3), 157-168.
30. Çavuş, S, Ayhan, B. ve Tuncer, M. (2016). "Bilgisayar Oyunları ve Bağımlılık: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması". İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 0 (43), 265-289.

31. Çavuşoğlu, S.B. ve Günay, G. (2014). "İstanbul Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) Öğrencilerinin İletişim Becerileri Algı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi". *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 107-12.
32. Erdem, K, Çağlayan, A. ve Özbar, N. (2017). "Düzce Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde Öğrenim Gören Öğrencilerin İletişim Becerilerinin İncelenmesi". *Spor Eğitim Dergisi*, 1 (1), 18-25.
33. Aydın, O. Kul, M. Yaşartürk, F. ve Aydın, B. (2018). "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Beceri Düzeylerinin İncelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği)". *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 4 (Special Issue 3), 37-47.
34. Aydın, A.D. (2015). "Assessment of Communication Skills of Physical Education and Sport Students in Turkish Universities". *Universal Journal of Educational Research*, 3 (11), 943-948.
35. Savaş, B.Ç. (2018). İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Empati Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
36. Çağın, M. (2021). Spor Bilimleri Öğrencilerinde Fiziksel Aktivite Düzeyi, Uyku Kalitesi ve Teknoloji Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
37. Sivrikaya, M.H. ve Biricik, Y.S. (2019). "Dijital Çağda Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı: Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama". *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21 (3), 148-156.
38. Yaşar, M.N. (2017). Rekreasyon Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin İletişim Becerileri ve Çatışma Yönetimi Stratejilerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
39. Birtürk, A. ve Biçer, T. (2021). "Beden Eğitimi Öğretmenlerinde İletişim Becerileri ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Arasındaki İlişki". *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 15-3.